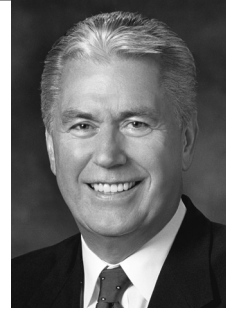

**Na Mokambi
Dieter F. Uchtdorf**
Mosungi ya Mibale kati na
Bokambi ya Yambo

Koba kaka na bondimi

Moko ya mateya ya kitoko ya eleko ya mboka Kirtland, ezali oyo ete milimo na biso ezali na mposa ya koleisama ntango nyonso. Tozali na mposa ya kotikala mpene na Nkolo mikolo nyonso soki tolingi kolonga monguna oyo biso nyonso tokoki kobundisa.

Eyenga eleki mwasi na ngai na ngai tozuaki bankoko na biso ya mapasa tokendeki na Kirtland, Ohio. Ezalaki moko mpe ntango kitoko mpo na biso kolekisa ntango na bango liboso bakende na misio na bango.

Ntango ya botali kuna, toyekolaki malamumu bososoli na makambo ya profeta Yozefo Smith mpe ya bosantu oyo batikalaka na mboka Kirtland. Eleko wana ya Eklezia eyebani lokola ntango ya bosambisi makasi mpe ya mapamboli minene minene.

Kati na mboka Kirtland, Nkolo akitisaki bikamua minene ya likolo mpe makabo ya molimo ya mokili oyo esalama naino te. Tuku motoba na mitano ya makabo ya mateya mpe ya bilaka ezuanaki na mboka Kirtland mpe nzinga nzinga ya etape oyo ememaki pole ya sika mpe boyebi makambo lokola koya ya mibale, bomemi mpo na mposa, mwango ya libiki, bokonzi ya bonzambe, liloba ya mayele, eteni ya zomi, tempelo, mpe mobeko ya bokuli bonganga Nzambe.¹

Ezalaki eleko ya bokolisi molimo. Ya solo, molimo ya Nzambe ezalaki kopela lokola moto. Moise, Eliza mpe mingi basusu bato bafandi na likolo, bamonanaki na eleko oyo, na tata na biso ya likolo mpe mwana na

ye, Mobikisi ya mokili, Yesu Klisto.²

Moko ya ba emoniseli oyo Yosefo amonaki na mboka Kirtland ezalaki oyo ye abengaki lonkasa ya nzete na Olive, akataki yango na nzete ya paladiso, mpe etinda ya Nkolo ya kimia mpo na biso” ebandeli ya M&I 88. Emoniseli monene oyo kobakisa bobiangami, “Yaka mpene na ngai mpe ngai na kopusana mpene na yo, luka ngai mpe okomona ngai” M&I 88:63. Lokola basantu ya mboka Kirtland bapusanaki mpene na Nkolo, ya solo ye mpe apusanaki mpene na bango, asopaki mapamboli ya likolo na mitu ya bango oyo bato na eyamba.

Kosopana moko ya molimo.

Mbala mosusu mama na ba emoniseli ya molimo esalamaki na ebandeli ya tempelo ya mboka Kirtland na sanza ya misato, na mokolo ya tuku mibale na sambo na mbula 1836. Moko ya baye bazalaki azalaki na mbula tuku mibale na mwambe, William Diaper, oyo alobelaki mokolo lokola “mokolo na patekoti”. Ye akomaki: “Ezala kuna ntango moko ya bosopani ya molimo ya Nkolo, ete biki na ngai ezali mpene mpo na kokoma yango nyonso to lolemo na ngai mpo

na koyanola yango. Kasi, na koloba awa ete molimo esopanaki mpe eyaki lokola nguya ya mopepe makasi mpe etondisaki ndako, ete baya mingi baye bazalaki kuna balobaki na minoko mpe bazuaki bimoniseli mpe bamonaki Angelu mpe basakolaki, mpe bazalaki na ntango monene ya esengo oyo naino ezalaki te na bato ya nkota moko oyo”.³

Esengo ya molimo oyo ezalaki na nsuka te kaka na baye bazalaki na kati ya tempelo, mpo “ete bato ya nzinga nzinga bayaki mbangu elongo (mpo na koyoka makelele oyo naino bayoka te mpe komona kongala ya pole lokola moto likolo ya tempelo), mpe bazalaki kokamua na oyo ezalaki kozua esika”.⁴

Lorenzo Snow (1814–1901), sima ya kozala mokambi ya Eklezia, azalaki kotikala kati na mboka Kirtland na eleko ya mapamboli oyo. Ye alobaki, “moko asengelaki akanisa ete na sima ya kozua emoniseli ya kokamua oyo komekama moko te ekokaki kokweisa basantu”.⁵

Kasi, boye, misala ya mayele ya molimo ezali kolongola biso te na ntembe mpe na kosamba. Kaka basanza mingi te na sima ya ebandeli ya tempelo, bozangi mbongo na mimbongo epanzanaki kuna na Etazini mpe mboka Kirtland eyokaki mpasi na mozindo. Babanki ekweyaki, etikaki bato mingi na mpasi ya mbongo. Mpo na kosala makambo mabe, basantu mingi oyo bakendeki mboka Kirtland bayaki na biloko na bango, bayebaki te nini bakokaki kosala ntango bakomi, ndenge nini bango bakoki kozala.

Yambo boniokami na ntango molai ebanda, mpe bato ya motema mabe bazalaki kobundisa basantu. Bandimi ya Eklezia mpe baye na mpene mpene ya profeta, mingi oyo bazalaki na bopambolami ya yambo ya tempelo, balingaki te mpe baboyaki Yozefo lokola profeta ya bokweyi.

Lokola nazalaki kotambola mpene ya tempelo ya Kirtland elongo na mwasi na ngai mpe bankoko na ngai, nazalaki komituna na mayele nini ezalaki ete basusu bandimela te ata na sima ya bomoni bikamua oyo batatoli. Mawa ya lolenge nini ezalaki ete bakoka kokanga motema na makambo ya nsoni mpe bilobela ya bozangi kondima. Mawa mingi ete ntango na bitumba na bosambi mpo na mbongo to bitumba mosusu, bakokaki te kondima na mitema ya bango moko mpe kozua makasi ya kotikala na boyambi. Esalamaki lolenge nini

oyo bongo babungisaki kondima ya bikamua ya molimo oyo epesamaki na bofongoli ya tempelo.

Mateya

Tokoki koloba nini na maye mazali komonana kati na maye maleka na Eklezia?

Moko ya mateya kitoko ya eleko ya mboka Kirtland ezali ete milimo na biso ezali na mposa ya koleisama ntango nyonso. Lokola Mokambi Harold B. Lee (1899–1973) ateyaki: “Litatoli ezali te eloko oyo yo ozali na yango lelo mpe osimbi yango kaka. Litatoli ezali kokola mpe kokola na bobongoli ya bosolo, to ezali kokita na bosali eloko te, na kolandaka oyo tozali kosala mpo na yango. Nalobi, litatoli oyo biso tozali kozua mokolo na mokolo ezali eloko oyo ezali kobikisa biso banda na mitambo ya monguna. Tozali na mposa ya kotikala mpene na Nkolo mikolo nyonso soki tokozala balongi liboso ya monguna oyo biso nyonso tokoki kobundisa”.⁶

Na lolenge mosusu mokili na biso ya lelo ekokani na mboka Kirtland ya mibu 1830. Bisu mpe tozali kati na ntango ya mpasi ya mbongo. Ezali na baye babomaka mpe basekaka Eklezia mpe bandimi na ye. Bosambisi ya moto ye moko mpe ya bato nyonso ekoki ntango mosusu kosila.

Ezali ete ntango tozali na mposa, mingi oyo tozalaki na yango te, topusana mpene ya Nkolo. Lokola tozali kozala, tokoya koyeba soki elakisi nini oyo kozala mpene na Nkolo na biso. Lokola tozali koluka ye mingi mpenza, tokomona ye ya solo. Tokomona polele ete Nkolo abuakisaka Eklezia na ye te to basantu na ye ya boyambi. Miso na biso kofonguama, mpe tokomona ye kofongola ba ezipelo ya likolo mpe kolakisa biso mwinda na ye. Tokozua nguya ya molimo ya bamoi ata kati na molili ya butu.

Atako basantu mingi ya mboka Kirtland babungisaki kondima ya mayele ya molimo oyo bazalaki na yango, basusu babungisaki te. Mingi, kobakisa William Draper, asimbaki makasi boyebi ya molimo na Nzambe, epesaki bango mpe bakabaki kolanda profeta. Na nse bazuaka mayele ya misala ya bosambisi mabe kasi mingi lisusu koleka ezalaki bokoli kitoko na molimo kino sima ba oyo bakangaki mitema kino na nsuka bayembaki bongo kati na mboka ya esengo na seko (Moziya 2:4).

Yo okoki kokoba kokanga motema

Soki kaka ozui mikakatano oyo ekoki kokitisa boyambi na yo to na kobungisa yango, kundola baye basantu ya boyambi oyo batikalaka na solo kati na mboka Kirtland. Koba kaka kowumela na kondima. Okoki kosala boye. Yo ozali moko ya ndambo ya bato ya nkota moko. Yo olengelamaki mpe obongisamaki mpo na bomoi na ntango ya motuya kati na bozali ya planita na biso ya kitoko na nse. Yo ozali na ngolu ya bonzambe mpe bongo ozali na makoki nyonso ya kosala bomoi na yo kokumisa yango lisolo ya elonga na bonzambe.

Nkolo apambolaki yo na litatoli ya bosolo. Yo oyokaki makasi na ye mpe otatolaki nguya na ye. Mpe soki ozali kokoba na koluka ye, ye akokobaka kopesa yo mayele esantu na mosala. Na oyo mpe makabo mosusu ya molimo, okozala na makoki kaka te na bobonguami ya bomoi na yo moko mpo na bolamu kasi lisusu akopambola ba ndeko na yo, bapaloasi to ba etape, bato, ba mboka, mpe mikili na bolamu na bino.

Ekoki kozala mpasi na komona ete na bantango, kasi simba kondima na ntango molai, mpo “lisu emonaki te, litoyi eyokaki te, ekotisaki na motema ya moto te, biloko oyo Nzambe alengelaki mpo na bango ete kolinga ye” mpe kozela ye na (1 Bakolinto 2:9 tala lisusu M&I 76:10; 133:45).

Nazali kotatola bosolo ya nsango malamau ya Yesu Klisto, ya bozongisi mpe bosolo na yango, Eklezia na ye. Nazali kotatola na motema na ngai mobimba, mpe bomoi ete Nzambe aza na bomoi, ete Yesu Klisto azali mwana na ye mpe atelema na motu ya Ekezia monene oyo. Tozali lisusu na profeta awa na nse mpe lisusu Mokambi Thomas S. Monson.

Soki tokoki kokundola mateya ya mboka Kirtland mpe koba kaka na kondima atako likolo ezali komonana na mawa. Yeba mpe kundola oyo ete: Nkolo alingi yo. Ye akanisaka yo. Mpe ye akosunga kaka baye “bakowumela kati na boyambi kino na nsuka” (M&I 20:25).

MAKOMI

1. Tala, ndakisa, mokabu oyo 45; 56; 76; 84; 89; 97; mpe 104.
2. Tala M&I 76:23; 110:2–4, 11–13.
3. William Draper, “Siketi moko ya bomoi ya moto mpe mibembo mpe mbotama mpe baboti ya William Draper (1881), ebetami, ndako ya mikanda ya mosolo ya Eklezi, 2; makomi mpe boyebani.
4. *Lisolo ya Eklezia*, 4:605.
5. Lorenzo Snow, “Liteya to liloba” *Deseret Weekly News*, sanza ya mitano, mokolo ya mwambe na mbula 1889, 26.
6. *Mateya ya Bakambi ya Eklezia*: Harold B. Lee (2000), 43.

MAKANISI MPO NA KOTEYA BANDA ETINDA OYO.

Na sima na bayekoli mpe losambo ya etinda oyo, talela mposa ya bato oyo azali koteya, mpe pona maloba to milongo na etinda oyo omoni ete ezali kosalema mingi na bango. Molimo santu ekoki kosalisa yo komilengele mpe koteya etinda (tala M&I 42:14; 43:15–16). Kobakisa bokaboli ya litatoli na yo moko, okoki koyoka mposa ya kotuna bato yo ozali koteya na kokabola mayele na mosala to matatoli soki bango bakolinga. (Mpo na makanisi ya mateya mosusu, tala *Mateya, Libiangi Lileki monene ezali te.*)

MPO NA BOLENGE

Kolisa litatoli na yo

Zua momekano oyo mpo na koyeba motuya ya bokasi na yo moko na bosalisi yo kokanisa oyo etali lolenge mingi ozali kosala na boyeisi litatoli na yo makasi:

- Soki nazali na mposa ya kondima?
- Soki nazali kosala noki mpe kosambela mpo na bokasi ya litatoli na ngai?
- Soki nazali kotanga mpe kososola makomi mikolo nyonso?
- Soki nazali komeka kosimba mibeko mikolo nyonso?
- Soki nazali komeka kolanda bimoniselo uta na molimo santu?
- Soki napesaka litatoli na ngai ntango emoniseli elakisi yango lolenge wana?

MPO NA BANA

Bopusani mpene na Nkolo

Lakisa bilili ya biloko ya Mokambi Thomas S. Monson lasengaki biso tosala.

Sambela.

Zala na boyambi bato.

Sala makasi na koyekolo.

Salisa bato mosusu.

Kabola litatoli na yo na basusu.

Tanga makomi.

©2009 na Intellectual Reserve, Inc. Lotomo nyonso ezali na bakomi. Ebetami na Etazini ya Amerika. Bondimami na lokota ya Angele: 6/09. Bondimami mpo ya kobongola: 6/09. Bobongoli ya *January 2010 First Presidency Message*. Lingala. 09361 639

Kokoma moto ya Boliki

*Teya makomi
masantu mpe
makanisi to, soki
mposa ezali, mobeko
mosusu oyo ekopambola bandeko
basi okotalaka. Pesa litatoli kati na
mateya. Bengisa baoyo otalaka na
kokabola oyo bango bayoki mpe
bayekoli.*

Boliki ezali nini

Boliki koloba kosalela mapamboli na yo nyonso oyo ewuti na tata ya likolo alingi mpo na komibatela biso moko mpe mabota na biso mpe kozua eyano na mikakatano na biso moko. Bisu nyonso tozali na mokumba ya komeka kokima mikakatano yango esalama mpe koyekola kosilisa yango mpe kolonga yango ntango yango esalami na biso. . . .

Lolenge nini kokoma moto na boliki? Tokokoma bato na boliki na nzela ya kozua boyebi ekoka, koyekola mpe kotanga; na kosalelaka mbongo mpe bisika yango ewutaka na mayele nyonso, kozala na molimo ya makasi, komilengele na makama mpe na maye makoki kosalema na biso; mpe kozala nzoto ya bomoto kolongono mpe lisanga, mpe kozala moto ya malamau.¹

*Julie B. Beck, Mokambi monene ya
Lingomba ya Bamama Bosungi.*

Mokumba ya Sango Malamau

Lokola tozali na bomoi oyo epesami mpe komatisa makabo mpe boyebi ya mosala, tozali kokoma bato na boliki makasi koleka. Boliki ezali kozua mokumba mpo na molimo na biso moko mpe bozali na biso na ntango moke mpe mpo na baoyo ya tata na biso ya likolo aponaki mpo na bokebi na biso. Kaka na ntango tozali bato na boliki nde tokoki na solo, kondimama na mobikisi kati na misala mpe kopambolaka basusu.

Ezali na ntina na koyeba ete boliki ezali ndimbola na nsuka moko. Ntina monene ya bomoi na biso ezali ya kozala lokola mobikisi mpe ntina wana ezali kokokisama na nzela ya bosalisi ya basusu. Makoki na biso ya bosalisi ezali komata to kokita kolanda bolai ya boliki na biso.²

*Mpaka Robert D. Hales ya Lisanga ya
Bapostolo Zomi na Babale.*

Boliki ezali kowuta na mosala na biso mpe na maye tozali kosala mpo na bobateli na biso moko. Ezali eloko ya motuya kati na bomoi na biso tokoba bozali na biso ya malamau. Na bolandaka mobeko oyo, mokambi Marion G. Romney [1897–1988] alobaki: “Tika tosala mpo na maye mazali mpo na biso. Tika tozala bato na boliki mpe bansomi. Libiki ekoki

LISALISI MPO NA MATEYA NA BOTALI BATO

Lokola moteyi ya batali, yo okoki koluka makanisi ya bonzambe na yo moko mpo na koyeba eyano malamau na ba mposa ya baye yo ozali kotala. Bongo sala makasi na kolendisaka boyambi ya ndeko nyonso mpe ya libota.

Bomilengeli ya moto ye moko.

Ebandeli 3:19

Matai 6:33

M&I 82:18–19 ; 109:8

Mpo na koyekola mingi, tala www.providentliving.org; *Nyonso ezali na bobatelami na Lisanga oyo: Misolo ya Libota (item no. 04007); (Nyonso ezali na bobatelami na Lisanga oyo : Ebombelo ya Libota (item no. 04008).*

kozuama na mobeko mosusu te. Libiki ezali likambo ya moto ye mei, mpe tokoki kosala libiki na biso moko kati na ntango ya molai te lokola kati na biloko ya molimo.’

“Mokambi Spencer W. Kimball [1895–1985] na kala alobaki na maye matali boliki: ‘Mokumba mpo na lisanga ya bato nyonso, maye toyokaka na molimo na bomoto, to na bozali malamau ya motu bongo

etikalaka yambo likola na ye moko,
ya mibale likolo ya libota na ye,
mpe ya misato likolo ya Eklezia
soki ye azali na boyambi moko ya
mondimi.”³

Mokambi Thomas S. Monson.

BANKOMA

1. Mikumba ya maye matali bomoi ya bato ya Mokambi ya Lisanga ya Bamama Bateyi Batali, *mibeko ya liboso ya bolamu ya bato mpe ya boliki* (2009), 4–5.
2. “Emoniseli ya Nsango Malamu ya bolami: Eyamba kati na mosala,” *Mobeko ya liboso ya bolamu mpe ya boliki* (2009), 1–2.

3. “Mibeko ya Bokambi ya bomoto mpe ya bolamu ya libota,” *Liahona*, Sanza ya mibali, mobu 1987, 3.

©2009 na Intellectual Reserve, Inc. Lotomo nyonso ezali na bakomi. Ebetami na Etazini ya Amerika. Bondimami na lokota ya Angele: 6/09. Bondimami mpo na kobongola: 6/09. Bobongoli ya *January 2010 Visiting Teaching Message*. Lingala. 09361 639